

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.audiovizual.md>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.audiovizual.md>

DECIZIA nr. 35/219

din 23 noiembrie 2020

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării posturilor de radio „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio”, urmare a contestației dnei Olesia Stamate, reprezentant cu drept consultativ al Maiei Sandu

Pe data de 16 noiembrie 2020, în adresa Consiliului Audiovizualului a parvenit o contestație din aceeași dată din partea dnei Olesia Stamate, reprezentant cu drept consultativ al Maiei Sandu, prin care sesizează Consiliul în vederea examinării acțiunilor de încălcare a legislației din partea furnizorilor de servicii media „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio”, în favorizarea excesivă a lui Igor Dodon în perioada campaniei electorale pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova. Astfel, contestatarul informează că în perioada 06-13 noiembrie 2020, mai mulți furnizori de servicii media, inclusiv cei menționați mai sus, au difuzat un spot audio prezentat ca fiind din programul și fondul electoral al concurentului electoral Igor Dodon, care, de fapt, prezintă un mesaj și indemn de atac la direct a persoanei Maia Sandu (contracandidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova), cu conținut și informații denigratoare, agresive, calomnioase, false, precum care incită la ură în adresa dnei Maia Sandu. Dna O. Stamate precizează că spotul în cauză durează 30 de secunde și reprezintă un discurs adresat publicului pe fundalul unui sunet muzical, iar o voce masculină declară și incită publicul pe un ton agresiv cu indignare despre ce ar însemna alegerea candidatului electoral Maia Sandu: *„Alegerea Maiei Sandu înseamnă majorarea tarifelor, blocarea programelor sociale, lichidarea raioanelor și a satelor prin proiectul de reformă administrativă, închiderea spitalelor, policlinicilor și a grădinițelor, ruperea relațiilor cu Rusia, pierderea pieței pentru producători, înseamnă tensiune la Nistru. Să nu-i permitem să facă acest lucru, pe 15 noiembrie votăm Igor Dodon”*.

În acest sens, contestatarul susține că aceste afirmații și mesajul transmis este de natură denigratoare, discriminatorie, cu incitare la ură față de persoana candidatului Maia Sandu și, ca rezultat, afectează demnitatea și onoarea concurentului electoral, mai mult creează teroare, teamă și indignare în mediul social.

Astfel, reprezentantul cu drept consultativ al concurentului electoral Maia Sandu consideră că furnizorii de servicii media „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio” au încălcat prevederile legislației electorale, și anume prevederile art. 69 alin. (1) și art. 70 alin. (1) din Codul electoral; ale pct. 28 și 33 din Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile prezidențiale din 1 noiembrie 2020 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 4151 din 01 septembrie 2020; ale art. 11 și 13 din Codul serviciilor media audiovizuale, precum și ale pct. 5, 21, 45, 46, 51, 77 și 184 din Regulamentul privind conținuturile audiovizuale, aprobat prin Decizia CA nr. 61/219 din 30.12.2019.

Totodată, contestatarul susține că spotul audio difuzat și răspândit prin intermediul furnizorilor de servicii media indicați depășește sfera libertății de exprimare, așa cum este recunoscut și în art. 60 și art. 61 din Codul bunelor practici în materia electorală, adoptat de către Comisia de la Veneția, precum și în prevederile art. 34 alin. (2) și (3) și art. 34 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova.

Reieșind din competențele Consiliului Audiovizualului, potrivit prevederilor art. 71-73 din Codul electoral, ale art. 75 alin. (4) lit. c), art. 83 alin. (3) și art. 84 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, dna Olesia Stamate solicită Consiliului Audiovizualului următoarele:

- examinarea contestației și verificarea celor invocate în virtutea funcției de supraveghere și control;
- admiterea prezentei contestații cu constatarea încălcării legislației în vigoare de către furnizorul de servicii media „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio” și aplicarea sancțiunilor prevăzute de art. 84 din Codul serviciilor media audiovizuale.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 978 din 17.11.2020, Consiliul Audiovizualului a solicitat posturilor de radio „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio” să-și expună opinia referitor la cele invocate în contestația dnei Olesia Stamate, reprezentant cu drept de vot consultativ al Maiei Sandu.

Prin scrisorile nr. 10/88 și 11/105 din 18 noiembrie 2020, furnizorii de servicii media „Radio Top” SRL, fondatoarea postului de radio „Radio Alla”, și „Radio Hit” SRL, fondatoarea postului de radio „Hit FM”, au comunicat Consiliului Audiovizualului următoarele: *„Potrivit Declarației privind politica editorială a posturilor de radio „Radio Hit”/„Radio Alla” cu privire la reflectarea campaniei electorale la alegerile prezidențiale din 01 noiembrie 2020, aprobată de către CA prin Decizia nr. 23/145 din 17.09.2020, „Radio Hit”/„Radio Alla” s-au angajat să reflecte campania electorală prin plasarea, contra plată, a publicității electorale.*

Potrivit Contractului nr. 42/E/20 din 21.10. 2020, în perioada electorală la posturile de radio „Radio Hit”/„Radio Alla” a fost efectuată plasarea publicității electorale a candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon. În corespundere cu condițiile contractului, beneficiarul (I. Dodon) s-a obligat următoarele:

- Beneficiarul poartă răspundere totală pentru veridicitatea informației din materialul publicitar, pentru conținutul și forma materialului publicitar, pentru utilizarea în materialul publicitar a semnelor, emblemelor, denumirilor, precum și pentru respectarea drepturilor de autor și/ sau altor drepturi ale proprietății intelectuale;

- Beneficiarul poartă răspundere totală pentru prezentarea în spoturi a materialelor care conțin insulte ce lezează onoarea și demnitatea umană a concurenților electorali, a tertipurilor de sunete, limbaj licențios sau injurii;

- Beneficiarul poartă răspundere totală pentru corespunderea materialului publicitar legislației în vigoare și, în particular, a Constituției Republicii Moldova, Codului electoral, Codului serviciilor media audiovizuale, Declarației ONU privind drepturile persoanelor care aparțin minorităților naționale sau etnice, religioase și lingvistice, Convenției-cadru a Consiliului Europei privind protecția minorităților naționale, Legii presei, Legii cu privire la libertatea de exprimare, actelor internaționale la care Republica Moldova este parte, altor acte normative în vigoare, inclusiv Legii cu privire la asigurarea egalității în șanse între femei și bărbați și prevederilor Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile prezidențiale din 01 noiembrie 2020 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 4151 din 01.09.2020”.

Posturile de radio „Hit FM”/ „Radio Alla” neagă cu vehemență acuzațiile aduse de către dna Olesia Stamate în ceea ce privește favorizarea excesivă a candidatului independent I. Dodon, dat fiind faptul că mesajul comunicat de către „Hit FM”/„Radio Alla” de fapt reprezintă un spot publicitar electoral și concurentul electoral pe care îl promovează fiind unicul care a solicitat timp de antenă la posturile date de radio în această campanie electorală: *„Concurentul electoral Maia Sandu nu a solicitat timp de antenă la „Radio Alla”/ „Hit FM”, respectiv acuzația privind favorizarea lui Igor Dodon nu este justificată, or, dna Maia Sandu și-a ales la propria discreție modalitatea de promovare electorală”.*

În scrisori se mai menționează: „În același timp vă comunicăm că în data de 09.11.2020, orele 10:26 AM, la poșta electronică a companiei a parvenit următorul mesaj de la dna Olesea Stamate:

„Buna ziua, rog să găsiți în anexă o solicitare privind acordarea dreptului la replică. Pentru eventuale întrebări, mă puteți contacta la nr. 06..... O. Stamate”.

La mesajul dat au fost atașate solicitarea privind dreptul la replică, spotul electoral al dlui I. Dodon și un spot audio al dnei Maia Sandu. În scopul oferirii dreptului la replică a fost audiat spotul audio al dnei Maia Sandu și s-a descoperit că, de fapt, acest spot reprezintă un spot publicitar care nu întrunește condiția mesajului de replică, astfel cum este ea definită în art. 27 (2) al Legii nr. 64 din 23.04.2020 cu privire la libertatea de exprimare: „Replica se va referi numai la informația defăimătoare contestată, va fi expusă în termeni decenți și nu va conține amenințări sau comentarii marginale”.

În aceeași zi, la ora 02:26, am expediat un mesaj de răspuns dnei Olesea Stamate cu următorul conținut: „Buna ziua, stimată doamnă Stamate, am examinat minuțios solicitarea Dvs., după analiza spotului audio atașat la mesaj a fost constatat că comunicatul de fapt reprezintă o reclamă politică, ci nu replică. Suntem disponibili să vă oferim două soluții: „Varianta 1 – plasarea spotului electoral oferit în conformitate cu politicile editoriale ale „Hit FM”/ „Radio Alla”; Varianta 2 – plasarea replicii unui alt spot audio care să corespundă condiției stabilite de art. 27 alin. (2) din Legea nr. 64, mesaj cu referință numai la presupusa informație defăimătoare”.

La ora 04:14 PM, a fost primit următorul răspuns:

„Buna ziua, înțeleg îngrijorarea dvs. Noi nu știm dacă reușim să mai producem rapid un alt spot. O altă variantă ar fi noi să vă dăm un text – maxim 100 cuvinte – cu un mesaj de dezmințire, care să fie pus pe posturile dvs. în prime time. Sper că această opțiune este acceptabilă, Olesea”.

La care am expediat mesajul de mai jos:

„Trimite-ți, vă rog, acest text, îl vom analiza cu juristul nostru. O zi frumoasă în continuare!”

Un ultim mesaj de la dna O. Stamate conține textul: „Imediat cum colegii de la comunicare îmi dau textul, vi-l transmit”.

Așadar, din faptele prezentate supra se evidențiază poziția proactivă a posturilor de radio „Radio Alla”/ „Hit FM” în respectarea dreptului concurentului electoral dna Maia Sandu la replică și oferirea posibilității de a-și expune opinia vizavi de informația pe care a considerat-o defăimătoare în spotul electoral al dlui Igor Dodon. Însă, necătând la faptul oferirii de către posturile noastre de radio a dreptului la replică, însăși replica așa și nu a fost prezentată de dna Maia Sandu, nici de dna Olesea Stamate.

Adițional, remarcăm că în corespundere cu un șir de acte legislative și norme imperative aplicabile, „Radio Alla”/ „Hit FM” nu poartă răspundere pentru conținutul spotului electoral al concurentului Igor Dodon. Or:

- Răspunderea pentru conținutul materialelor electorale publicitare, difuzate sau publicate, o poartă concurentul electoral (art. 70 alin. (6) Cod electoral);

- Concurenții electorali și/sau candidații care se consideră lezați în drepturi beneficiază de dreptul la replică. Cererea scrisă privind acordarea dreptului la replică se depune la mijlocul de informare în masă în termen de 2 zile calendaristice de la difuzarea/publicarea informației. În cazul radiodifuzorilor, refuzul de a acorda dreptul la replică se contestă la Consiliul Coordonator al Audiovizualului, iar în cazul mijloacelor de informare în masă scrise – în instanțele de judecată. Dreptul la replică se acordă în termen de 3 zile calendaristice de la depunerea cererii/contestației, dar nu mai târziu de ziua precedentă zilei votării, în condiții egale cu cele în care au fost lezate drepturile legitime (art. 69 alin. (6) Cod electoral);

- Persoana fizică sau juridică, care se consideră lezată în drepturile sale în urma difuzării unor programe audiovizuale sau în urma prezentării altor elemente ale serviciilor media audiovizuale, are dreptul la replică în conformitate cu Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare (art. 14 alin. (1) din Codul serviciilor media audiovizuale) etc.

În mod similar, ținem să atragem atenția asupra faptului că concurentul electoral Maia Sandu, dispunând de pârghii legale întru sistarea răspândirii, după convingerea sa, a unor informații denigratoare, agresive, calomnioase, false, incitatoare la ură, va avea posibilitatea adresării în instanța de judecată pentru obținerea unei ordonanțe de interdicere a difuzării spotului oponentului său sau să solicite interdicții în difuzarea din partea Consiliului Audiovizualului sau Comisia Electorală Centrală.

În contextul circumstanțelor și faptelor aduse în rândurile de mai sus, posturile de radio „Radio Alla”/ „Hit FM” consideră că nu există teme juridic pentru constatarea încălcării legislației în raport cu acuzațiile aduse. Mai mult ca atât, furnizorii de servicii media sunt exonerati de răspundere pentru conținutul spoturilor plasate în emisia sa, deoarece aceste spoturi publicitare în esența sa nu sunt programe audiovizuale concepute de furnizorul de servicii media cu responsabilitate editorială, dar sunt comunicări comerciale cu tentă electorală și faptul conține sau nu spotul dat informații defăimătoare poate fi constatat printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă”.

De asemenea, prin scrisoarea nr. 218 din 20 noiembrie 2020, furnizorul de servicii media „Independent Media” SRL, fondatoarea postului de radio „Aquarelle FM”, a comunicat Consiliului Audiovizualului următoarele: *„La data de 09.11.2020, „Independent Media” SRL a recepționat o cerere depusă de concurentul electoral Maia Sandu prin intermediul reprezentantului cu drept de vot consultativ dna Olesea Stamate, prin care a solicitat acordarea dreptului la replică în legătură cu spotul electoral al candidatului independent Ig. Dodon, care a fost difuzat prin intermediul postului de radio „Aquarelle FM”. La cererea nominalizată era anexată „replica” candidatului electoral dna Maia Sandu, însoțită de o coloană audio pentru a fi difuzat prin intermediul postului de radio. Replica prezentată de către candidatul electoral dna Maia Sandu nu conține nicio mențiune în sensul combaterii celor invocate de către candidatul electoral I. Dodon, fiind de fapt un spot electoral cu conținut independent față de spotul electoral publicat de către candidatul I. Dodon și nici într-un caz nu poate fi catalogat ca fiind manifestarea dreptului la replică. Prin scr. din 13.11.2020, „Independent Media” SRL a informat concurentul electoral Maia Sandu că își manifesta disponibilitatea pentru a-i asigura dreptul la replică, solicitând, în mod respectuos, prezentarea unei replici cu un conținut care să combată de facto cele invocate de către candidatul I. Dodon. Or, difuzarea spoturilor electorale de către radiodifuzori în mod gratuit ar fi echivalent cu încălcarea legislației electorale.*

Pe marginea cererii din 09.11.2020 „Independent Media” SRL s-a adresat Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Audiovizualului, solicitând oferirea explicațiilor și prezentarea unor poziții pe marginea celor imputate. Ca urmare a acestei solicitări, CEC a informat că cauzele cu privire la defăimare se examinează în procedură contencioasă, conform Legii nr. 64 din 2010 cu privire la Libertatea la exprimare. În lumina acestui fapt, omisiunea candidatului electoral dna Maia Sandu de a prezenta în termeni optimi replica necesară pentru difuzare îi incumbă doar acesteia și nu poate fi plasată pe umerii „Independent Media” SRL”.

În acest sens, postul de radio „Aquarelle FM” consideră contestația parvenită la Consiliul Audiovizualului din partea dnei Olesea Stamate ca fiind una neîntemeiată și lipsită de fundament juridic.

Totodată, prin scrisoarea nr. 02 – 10/433 din 23 noiembrie 2020, furnizorul public de servicii media IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea postului public de radio „Radio Moldova”, a comunicat Consiliului Audiovizualului următoarele: *„Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” consideră neîntemeiată sesizarea dnei Olesea Stamate, reprezentant cu drept consultativ al concurentului electoral Maia Sandu, prin care invocă preținse acțiuni de încălcare a legislației din partea furnizorului de servicii media în care favorizarea candidatului independent Igor Dodon în perioada campaniei electorale pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova, din următoarele considerente.*

Prin scrisoarea f/nr. din 09.11.2020, dnei Olesea Stamate i s-a solicitat difuzarea la postul de radio „Radio Moldova” a unui spot în replică la spotul electoral al concurentului Igor Dodon. Din considerentul că spotul electoral al concurentului Igor Dodon a fost difuzat în temeiul contractului de publicitate electorală contra plată, prin scrisoarea din 11.11.2020, reprezentanții TRM au solicitat confirmarea înlocuirii spotului difuzat contra plată la „Radio Moldova”, în temeiul contractului de publicitate electorală nr. 17-E/p din 06.11.2020, cu spotul atașat la scrisoarea din 09.11.2020.

Cu referire la conținutul spotului electoral al candidatului Igor Dodon, reținem că potrivit art. 70 alin. (6) din Codul electoral: „Răspunderea pentru conținutul materialelor electorale publicitate difuzate sau publicate o poartă concurentul electoral...”.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea posturilor de radio „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio” prin prisma celor invocate în contestație.

Rezultatele monitorizării au atestat că în perioada menționată în contestație, posturile de radio „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio” au difuzat spotul electoral, cu durata de 30 sec., al candidatului independent la alegerile prezidențiale Igor Dodon, cu următorul conținut: *„Maia Sandu înseamnă majorarea tarifelor, înseamnă blocarea programelor sociale, lichidarea raioanelor și a satelor prin proiectul de reformă administrativă, este închiderea spitalelor, policlinicilor, școlilor și grădinițelor, înseamnă ruperea relațiilor cu Rusia și pierderea pieței rusești pentru producătorii moldoveni, mai înseamnă tensiune la Nistru. Să nu-i permitem să facă aceste lucruri, pe 15 noiembrie votăm pentru Igor Dodon”.*

Prin urmare, sunt relevante următoarele prevederi legale:

- Codul electoral – art. 70 alin. (6): *„Răspunderea pentru conținutul materialelor electorale publicitate, difuzate sau publicate, o poartă concurentul electoral. Fiecare material publicitar trebuie să includă denumirea concurentului electoral, data tipăririi, tirajul materialului și denumirea tipografiei care l-a tipărit. Publicitatea electorală contra plată va fi însoțită de genericul „Electorală”; și alin. (7) al aceluiași articol: „Refuzul de a difuza sau de a publica, în condițiile prezentei legi, publicitatea electorală, contra plată sau gratuit, poate fi contestat în instanța de judecată”.*

Cu referire la dreptul la replică sunt de menționat prevederile art. 69 alin. (6) din Codul electoral: *„Concurenții electorali și/sau candidații care se consideră lezați în drepturi beneficiază de dreptul la replică. Cererea scrisă privind acordarea dreptului la replică se depune la mijlocul de informare în masă în termen de 2 zile calendaristice de la difuzarea/publicarea informației. În cazul radiodifuzorilor, refuzul de a acorda dreptul la replică se contestă la Consiliul Coordonator al Audiovizualului, iar în cazul mijloacelor de informare în masă scrise – în instanțele de judecată. Dreptul la replică se acordă în termen de 3 zile calendaristice de la depunerea cererii/contestației, dar nu mai târziu de ziua precedentă zilei votării, în condiții egale cu cele în care au fost lezate drepturile legitime”.*

În cadrul dezbaterilor publice, membrul Consiliului Audiovizualului, Corneliu Mihalache, s-a expus vizavi de procedură, menționând că același subiect a fost examinat anterior, urmare a contestației depuse de către dna Olesea Stamate, în care a fost vizat un alt furnizor de servicii media. În acest sens, Corneliu Mihalache s-a interesat dacă procedural ar fi corect ca Consiliul Audiovizualului să monitorizeze alte posturi de radio prin prisma celor invocate repetat de către dna Stamate, dat fiind faptul că Consiliul a adoptat deja o decizie în acest sens.

La rândul său, membrul Consiliului Audiovizualului, Iulian Roșca, a menționat că neexaminarea acestei contestații ar putea fi catalogată ca o inacțiune la solicitare.

În acest context, membra Consiliului Audiovizualului, Lidia Viziru, a precizat că dna O. Stamate a atacat în judecată Decizia CA nr. 34/211 din 13 noiembrie 2020, prin care furnizorul de servicii de media „Radio Plai” nu a fost sancționat, prin urmare Consiliul Audiovizualului a avut

câștig de cauză. Astfel, Lidia Viziru a menționat că acest fapt denotă că Consiliul Audiovizualului a luat o decizie corectă în cazul acestei contestații.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, adoptat prin Legea nr. 174 din 08.11.2018, **Consiliul Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării posturilor de radio „Hit FM”, „Radio Alla”, „Radio Moldova”, „Aquarelle FM” și „Love Radio” (PRO (8) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU).

2. A respinge contestația din 16 noiembrie 2020, parvenită din partea dnei Olesea Stamate, reprezentant cu drept de vot consultativ al Maiei Sandu (PRO (8) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, L. MANOLE, C. MIHALACHE, I. ROBU, Iu. ROȘCA, A. URSU-ANTOCI și L. VIZIRU).

3. Motivațiile privind rezultatele votării sunt înscrise în Procesul-verbal al ședinței Consiliului Audiovizualului din 23 noiembrie 2020, parte integrantă a prezentei decizii.

4. În conformitate cu art. 72 alin. (3) din Codul Electoral, prezenta decizie poate fi contestată fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău (MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 de zile calendaristice de la data adoptării prezentei decizii.

5. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare Radio.

6. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTE

Dragoș VICOL